

C/2023/1019

16.11.2023.

Sažetak Mišljenja Europskog nadzornika za zaštitu podataka o Prijedlogu uredbe o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i Prijedlogu direktive o platnim uslugama i uslugama elektroničkog novca na unutarnjem tržištu

(C/2023/1019)

*(Cjeloviti tekst ovog Mišljenja dostupan je na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku na mrežnom mjestu EDPS-a)
<https://edps.europa.eu>*

Europska komisija objavila je 28. lipnja 2023. Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 („Prijedlog uredbe PSR”) i Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama i uslugama elektroničkog novca na unutarnjem tržištu, izmjenama Direktive 98/26/EZ i stavljanju izvan snage direktiva 2015/2366/EU i 2009/110/EZ („Prijedlog direktive PSD3”), zajedno „Prijedlozi”.

Platne usluge često uključuju obradu osobnih podataka koji mogu otkrivati osjetljive informacije o pojedinačnom ispitaniku. Europski nadzornik za zaštitu podataka („EDPS”) stoga pozdravlja napore uložene u postizanje usklađenosti s Općom uredbom o zaštiti podataka ⁽¹⁾ („GDPR”). Također naglašava potrebu za jasnim razlikovanjem „suglasnosti” u okviru Prijedloga i pravne osnove za obradu osobnih podataka u skladu s GDPR-om.

Jedan je od ciljeva Prijedloga omogućiti pružateljima platnih sustava i platnih usluga obradu posebnih kategorija osobnih podataka u javnom interesu dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta platnih usluga. Budući da obrada takvih podataka može predstavljati ozbiljno zadiranje u prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka, važno je da zakonodavstvo bude dovoljno precizno kako bi se pokazala objektivna veza između svake kategorije podataka u specifičnom kontekstu plaćanja i cilja od javnog interesa koji treba ostvariti.

EDPS pozdravlja činjenicu da bi se Prijedlogom od pružatelja platnih usluga koji vode račune zahtijevalo da korisniku omoguće pristup nadzornoj ploči za praćenje dane suglasnosti i upravljanje njome. Kako bi se dodatno smanjio rizik da pružatelji platnih usluga koji vode račune nezakonito razmjenjuju osobne podatke EPDS preporučuje sljedeće:

- omogućiti da nadzorna ploča upućuje na konkretne, točno određene platne usluge za koje je pojedinac dao svoju suglasnost
- omogućiti da zahtjevi za pristup ostanu ograničeni na ono što je nužno za pružanje tražene usluge
- omogućiti jasnoću u pogledu pravne osnove zahtjeva za pristup
- omogućiti pružateljima platnih usluga koji vode račune da provjere suglasnost koju je dao korisnik platnih usluga ili da uvedu odgovarajuće alternativne zaštitne mjere u Prijedlog uredbe PSR.

Naposljetku, EDPS preporučuje ostvarivanje bliske suradnje između nadležnih tijela u okviru Prijedloga i nadzornih tijela za zaštitu podataka kako bi se osigurala dosljednost između primjene i provedbe Prijedloga i zakonodavstva EU-a o zaštiti podataka. EDPS stoga preporučuje da se u članku 93. stavku 3. Prijedloga uredbe PSR izričito upućuje na nadzorna tijela odgovorna za praćenje i provedbu zakona o zaštiti podataka.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1).

1. Uvod

1. Europska komisija objavila je 28. lipnja 2023. Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 („Prijedlog uredbe o platnim uslugama” ili „Prijedlog uredbe PSR”) ⁽²⁾ i Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o platnim uslugama i uslugama elektroničkog novca na unutarnjem tržištu, izmjenama Direktive 98/26/EZ i stavljanju izvan snage direktiva 2015/2366/EU i 2009/110/EZ (Prijedlog treće direktive o platnim uslugama” ili „Prijedlog direktive PSD3”) ⁽³⁾, dalje u tekstu zajedno „Prijedlozi”.
2. Prijedlog uredbe PSR i Prijedlog direktive PSD3 sadrže po tri priloga (ukupno šest priloga) u kojima se navode vrste platnih usluga (Prilog I.) te vrste usluga elektroničkog novca (Prilog II.) koje su obuhvaćene područjem primjene nacrtu prijedloga. Naposljetku, u Prilogu III. nalazi se korelacijska tablica u kojoj su odredbe direktiva 2015/2366/EU i 2009/110/EZ korelirane s odredbama u Prijedlozima.
3. EDPS napominje da se čini da su vrste usluga obuhvaćene Prijedlozima u osnovi iste kao one obuhvaćene Direktivom (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ („Direktiva PSD2”) ⁽⁴⁾.
4. Specifični ciljevi Prijedloga uredbe PSR ⁽⁵⁾ jesu:
 - a. poboljšati zaštitu korisnika i povjerenja u platni sustav, posebno: poboljšanjem primjene pouzdane autentifikacije klijenta; stvaranjem pravne osnove za razmjenu informacija o prijevarama; proširenjem provjere međunarodnog broja bankovnog računa („IBAN”) na sve kreditne transfere te proširenjem prava korisnika i poboljšanjem informiranja
 - b. povećati konkurentnost usluga otvorenog bankarstva: i. zahtijevanjem da pružatelji platnih usluga koji vode račune uvedu namjenska sučelja za pristup podacima i „nadzorne ploče za suglasnosti” kako bi se korisnicima omogućilo upravljanje danim suglasnostima za pristup otvorenom bankarstvu; te ii. detaljnijim specifikacijama minimalnih zahtjeva za sučelja za pristup podacima za otvoreno bankarstvo
 - c. poboljšati provedbu i praćenje provedbe pravnog okvira za platne usluge u državama članicama, posebno: zamjenom Direktive PSD2 izravno primjenjivom uredbom („Prijedlog uredbe PSR”) kojom se pojašnjavaju nejasni aspekti Direktive PSD2 te poboljšanjem suradnje između nadležnih tijela i drugih tijela i
 - d. poboljšati pristup (izravni ili neizravni) platnim sustavima i bankovnim računima za nebankovne pružatelje platnih usluga, uključujući pružatelje usluga iniciranja plaćanja i pružatelje usluga informiranja o računu.
5. Prijedlozi su predstavljeni zajedno s Prijedlogom uredbe o pristupu financijskim podacima („Prijedlog FIDA”) ⁽⁶⁾, koji, među ostalim, obuhvaća pristup financijskim podacima koji nisu podatci o računima za plaćanje, a koji su obuhvaćeni područjem primjene Prijedloga koji su predmet ovog Mišljenja ⁽⁷⁾.
6. Prijedlogom uredbe PSR bi se u osnovi postiglo sljedeće:
 - a. utvrđivanje zahtjeva za transparentnost uvjeta i zahtjeva o informacijama za platne usluge ⁽⁸⁾

⁽²⁾ COM(2023) 367 final

⁽³⁾ COM(2023) 366 final

⁽⁴⁾ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35).

⁽⁵⁾ COM(2023) 367 final, str. 5.–6.

⁽⁶⁾ COM(2023) 360 final

⁽⁷⁾ COM (2023) 367 final, str. 4.

⁽⁸⁾ Članci od 4. do 26. Prijedloga PSR.

- b. utvrđivanje prava i obveza u vezi s pružanjem i uporabom platnih usluga, uključujući pravila o sučeljima za pristup podacima za usluge informiranja o računu i usluge iniciranja plaćanja ⁽⁹⁾ te o pristupu podacima za korisnike platnih usluga ⁽¹⁰⁾; o zaštiti podataka ⁽¹¹⁾; o izvješćivanju o prijevarama i mehanizmima praćenja transakcija te razmjeni podataka o prijevarama ⁽¹²⁾; o pouzdanoj autentifikaciji klijenta ⁽¹³⁾; o postupcima praćenja provedbe, nadležnim tijelima i kaznenim mjerama ⁽¹⁴⁾; o intervencijskim ovlastima Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) ⁽¹⁵⁾.
7. Prijedlog Direktive PSD3 u velikoj se mjeri temelji na glavi II. postojeće Direktive PSD2, koja se odnosi na „pružatelje platnih usluga” i koja se primjenjuje samo na institucije za platni promet. Njime se ažuriraju i pojašnjavaju odredbe koje se odnose na institucije za platni promet, a institucije za elektronički novac integrirane su kao potkategorija institucija za platni promet. Uključuje i odredbe o uslugama podizanja gotova novca koje pružaju trgovci na malo ili neovisni pružatelji usluga bankomata ⁽¹⁶⁾.
8. EDPS donosi ovo Mišljenje kao odgovor na savjetovanje s Europskom komisijom od 29. lipnja 2023., u skladu s člankom 42. stavkom 1. EUDPR-a. EDPS pozdravlja upućivanje na to savjetovanje u uvodnoj izjavi 147. Prijedloga uredbe PSR i uvodnoj izjavi 77. Prijedloga o direktive PSD3. U tom pogledu EDPS također s odobravanjem primjećuje da je s njim prethodno provedeno neformalno savjetovanje o Prijedlozima u skladu s uvodnom izjavom 60. EUDPR-a.

12. Zaključci

52. S obzirom na prethodno navedeno, EDPS daje sljedeće preporuke:

- (1) jasno razlikovati pojam „suglasnosti” i pravnu osnovu za obradu osobnih podataka u skladu s GDPR-om, pojašnjenjem u uvodnoj izjavi 62. Prijedloga uredbe PSR da se „suglasnost ne smije tumačiti kao ‚privola’ ili ‚izričita privola’ ili ‚obvezno izvršavanje ugovora’ kako je definirano u Uredbi (EU) 2016/679”
- (2) pojasniti u uvodnoj izjavi da se davanjem suglasnosti korisnika platnih usluga posebno ne dovode u pitanje obveze pružatelja usluga iniciranja plaćanja i pružatelja usluga informiranja o računu u skladu s člancima 6. i 9. Uredbe (EU) 2016/679
- (3) ponovno razmotriti zabranu koja se primjenjuje na pružatelje platnih usluga koji vode račune o zabrani provjeravanja suglasnosti na temelju članka 49. stavka 4. Prijedloga uredbe PSR ili uvesti odgovarajuće alternativne zaštitne mjere u normativnom dijelu Prijedloga uredbe PSR kako bi se korisnike platnih usluga zaštitilo od rizika od potencijalne nezakonite razmjene osobnih podataka od strane pružatelja platnih usluga koji vode račune na koje bi se ta zabrana mogla odnositi
- (4) izmijeniti članak 46. stavak 2. točku (a) i članak 47. stavak 2. točku (a) Prijedloga uredbe PSR kako bi se odredilo da pružatelji usluga iniciranja plaćanja i pružatelji usluga informiranja o računu ne smiju pristupiti personaliziranim sigurnosnim vjerodajnicama
- (5) pojasniti definiciju „osjetljivih podataka o plaćanju” iz članka 3. točke 38. Prijedloga uredbe PSR, i to utvrđivanjem vrste osobnih podataka obuhvaćenih tom definicijom
- (6) utvrditi za koje bi konkretne vrste određenih platnih usluga pružatelji platnog sustava i platnih usluga imali pravo obrađivati posebne kategorije (točno koje kategorije) osobnih podataka iz članka 80. Prijedloga uredbe PSR
- (7) navesti obrazloženja (u uvodnoj izjavi) o tome zašto je obrada posebnih kategorija osobnih podataka za određenu(e) platnu(e) uslugu(e) iz članka 80. Prijedloga uredbe PSR nužna i proporcionalna i ne može se izbjeći alternativnim tehničkim sredstvima
- (8) uključiti u mjere za zaštitu podataka iz članka 80. Prijedloga uredbe PSR upućivanje na zapis iz evidencije (kako bi se provjerilo je li došlo do neopravdanog pristupa)

⁽⁹⁾ Članci od 35. do 38. Prijedloga PSR.

⁽¹⁰⁾ Članak 43. Prijedloga PSR.

⁽¹¹⁾ Članak 80. Prijedloga PSR.

⁽¹²⁾ Članci od 82. do 84. Prijedloga PSR.

⁽¹³⁾ Članci od 85. do 86. Prijedloga PSR.

⁽¹⁴⁾ Poglavlje 8. Prijedloga PSR.

⁽¹⁵⁾ Poglavlje 9. Prijedloga PSR.

⁽¹⁶⁾ COM (2023) 367 final, str. 7.

- (9) dodati u članak 43. stavak 2. točku (a) upućivanje na određenu platnu(e) uslugu(e) za koju(e) je korisnik platnih usluga dao suglasnost
- (10) dodati u članak 47. stavak 2., koji se odnosi na obveze pružatelja usluga informiranja o računu, zahtjev iz članka 46. stavka 2. točke (b), u skladu s kojim pružatelji platnih usluga mogu od korisnika platnih usluga zatražiti samo one podatke koji su nužni za pružanje zatražene usluge
- (11) tražiti od pružatelja platnih usluga i pružatelja usluga informiranja o računu u skladu s člankom 43. stavkom 4. točkom (b) da obavijeste pružatelje platnih usluga koji vode račune o računu klijenta za koji se traži pristup te o pravnoj osnovi iz članka 6. stavka 1. GDPR-a i (ako je primjenjivo) o iznimci iz članka 9. stavka 2. GDPR-a na koju bi se pozivali radi pristupa osobnim podacima korisnika platnih usluga
- (12) navesti u članku 43. točki (b) da nadzorna ploča ne bi trebala biti osmišljena na način koji bi potaknuo ili neopravdano utjecao na korisnike platnih usluga da daju ili opozovu suglasnost
- (13) jasno odrediti kategorije osobnih podataka koje bi pružatelji platnih usluga mogli obrađivati u kontekstu mehanizama za praćenje transakcija (posebno pružanjem definicije „informacija o korisniku platnih usluga” iz članka 83. stavka 2. točke (a))
- (14) definirati odgovarajuća razdoblja pohrane podataka za osobne podatke prikupljene u skladu s člankom 83.
- (15) uključiti definiciju „sporazuma o razmjeni informacija” u članak 3. Prijedloga uredbe PSR
- (16) predvidjeti u Prijedlogu uredbe PSR da se svaka obrada osobnih podataka u svrhu ispunjavanja pravnih obveza u vezi sa sprječavanjem prijevara iz članka 83. može provesti samo u tu posebnu svrhu i da ne može dovesti do prekida ugovornog odnosa klijenta s pružateljem platnih usluga niti utjecati na budući poslovni odnos korisnika platnih usluga s drugim pružateljem platnih usluga
- (17) izričito navesti u članku 93. stavku 3. Prijedloga uredbe PSR nadzorna tijela odgovorna za praćenje i provedbu zakona o zaštiti podataka.

Bruxelles, 22. kolovoza 2023.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
